

Cách nào để chủ đầu tư tiếp cận được tín dụng xanh?

> LƯƠNG PHONG

Trong nhiều năm qua chưa có một chính sách phù hợp giúp chủ đầu tư các công trình xanh tiếp cận được nguồn tín dụng xanh từ hệ thống các tổ chức tín dụng.

KHUYẾN KHÍCH VÀ HỖ TRỢ PHÁT TRIỂN MÔ HÌNH NHÀ Ở XANH

Khuyến khích phát triển công trình xanh là một trong những yếu tố giúp bảo đảm ngành Xây dựng phát triển bền vững và cũng là góp phần đáng kể trong việc bảo đảm phát triển bền vững quốc gia.

Theo nhóm tác giả cuốn sách “Các giải pháp thiết kế công trình xanh ở Việt Nam” do GS.TSKH Phạm Ngọc Đăng chủ biên: Ngành Xây dựng, đặc biệt là trong phát triển đô thị, có thể tiêu thụ tới 70% vật liệu tự nhiên và 40% năng lượng quốc gia, 30% nguồn nước sạch phục vụ phát triển kinh tế - xã hội; nhưng đồng thời cũng gây ra ô nhiễm môi trường nước, không khí, đất và chất thải rắn, sản sinh khoảng 30% “khí nhà kính” gây ra biến đổi khí hậu.

Chính vì vậy, trong 10 năm qua, đã có những Nghị quyết, Quyết định, Chỉ thị, Kế hoạch, Đề án từ cấp Trung ương triển khai đến các Bộ ngành, địa phương nhằm khuyến khích phát triển tăng trưởng xanh, trong đó có công trình xanh, công trình tiết kiệm năng lượng.

Ngày 25/9/2012, Thủ tướng Chính phủ ban hành Quyết định số 1393/2012/QĐ-TTg phê duyệt Chiến lược quốc gia về tăng trưởng xanh, trong đó nêu rõ mục tiêu, quan điểm: Tăng trưởng xanh là một nội dung quan trọng của phát triển bền vững, đảm bảo phát triển kinh tế nhanh, hiệu quả, bền vững và góp phần quan trọng thực hiện Chiến lược quốc gia về biến đổi khí hậu; Tăng trưởng xanh hướng tới nền kinh tế các-bon thấp, làm giàu vốn tự nhiên trở thành xu hướng chủ đạo trong phát triển kinh tế bền vững; giảm phát thải và tăng khả năng hấp thụ khí nhà kính dần trở thành chỉ tiêu bắt buộc và quan trọng trong phát triển kinh tế - xã hội...

Một trong những giải pháp mà Chính phủ cũng đồng thời đưa ra là khuyến khích và hỗ trợ các cộng đồng phát triển mô hình đô thị sinh thái, mô hình nhà ở xanh, nâng cao hiệu suất và hiệu quả sử dụng năng lượng...

Trong Kế hoạch hành động quốc gia về tăng trưởng xanh giai đoạn 2014-2020 do Thủ tướng Chính phủ ban hành Quyết định số 403/2014/QĐ-TTg phê duyệt ngày 20/3/2014, bao gồm 04 chủ đề chính, 12 nhóm hoạt động và 66 nhiệm vụ hành động cụ thể, với sự tham gia của hầu hết các Bộ ngành, UBND cấp tỉnh, các hiệp hội nghề nghiệp; Nguồn lực tài chính cho việc thực hiện các kế hoạch là từ Ngân sách nhà nước, kinh phí hoạt động của Ủy ban Quốc gia về biến đổi khí hậu, hỗ trợ kỹ thuật quốc tế, của cộng đồng và doanh nghiệp...

Đối với nguồn lực tài chính cho phát triển tăng trưởng xanh, thực hiện chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ, Ngân hàng Nhà nước Việt Nam ban hành Quyết định số 1552/QĐ-NHNN ngày 6/8/2015 về Kế hoạch hành động của ngành Ngân hàng thực hiện Chiến lược quốc gia về tăng trưởng xanh đến năm 2020; Quyết định số 1604/QĐ-NHNN ngày 7/8/2018 phê duyệt Đề án phát triển ngân hàng xanh tại Việt Nam với mục tiêu và chỉ tiêu cụ thể là: Từng bước tăng tỷ trọng vốn tín dụng cho các ngành, lĩnh vực xanh cần ưu tiên hỗ trợ trong Danh mục dự án xanh do Ngân hàng Nhà nước ban hành... Đến năm 2025, 100% ngân hàng xây dựng được quy định nội bộ về quản lý rủi ro môi trường và xã hội trong hoạt động cấp tín dụng; 100% các ngân hàng thực hiện đánh giá rủi ro môi trường xã hội trong hoạt động cấp tín dụng; 60% ngân hàng tiếp cận được nguồn vốn xanh và triển khai cho vay các dự án tín dụng xanh...

KHÓ TIẾP CẬN TÍN DỤNG XANH VÀ NHỮNG YÊU CẦU PHI THỰC TẾ

Tuy nhiên, đối với ngành Xây dựng, đến thời điểm hiện nay, phản ánh của nhiều chủ đầu tư cũng như đơn vị tư vấn thiết kế công trình xanh, công trình tiết kiệm năng lượng cho thấy, họ gặp rất nhiều khó khăn trong tiếp cận nguồn vốn tín dụng xanh từ hệ thống các tổ chức tín dụng mặc dù có không ít ngân hàng đã xây dựng và ban hành khung tiêu chí xanh của riêng họ (cơ sở pháp lý để giải ngân tín dụng xanh).

Tại Ngân hàng Nam Á, ngân hàng 2 năm liền nhận giải thưởng “Ngân hàng tiêu biểu về tín dụng xanh” năm 2019, 2020; một chủ đầu tư cho biết, đối với Tòa nhà xanh, Nam Á Bank sử dụng các tiêu chuẩn chứng nhận Công trình Xanh được công nhận EDGE.

Hay tại Ngân hàng Việt Nam Thịnh vượng (VPBank) đã xây dựng và sử dụng khung tín dụng xanh của riêng ngân hàng với các nội dung rất cụ thể về mục đích sử dụng vốn, quy trình đánh giá và chọn dự án, quản lý và sử dụng vốn vay, đánh giá của bên độc lập, các tiêu chí loại trừ...

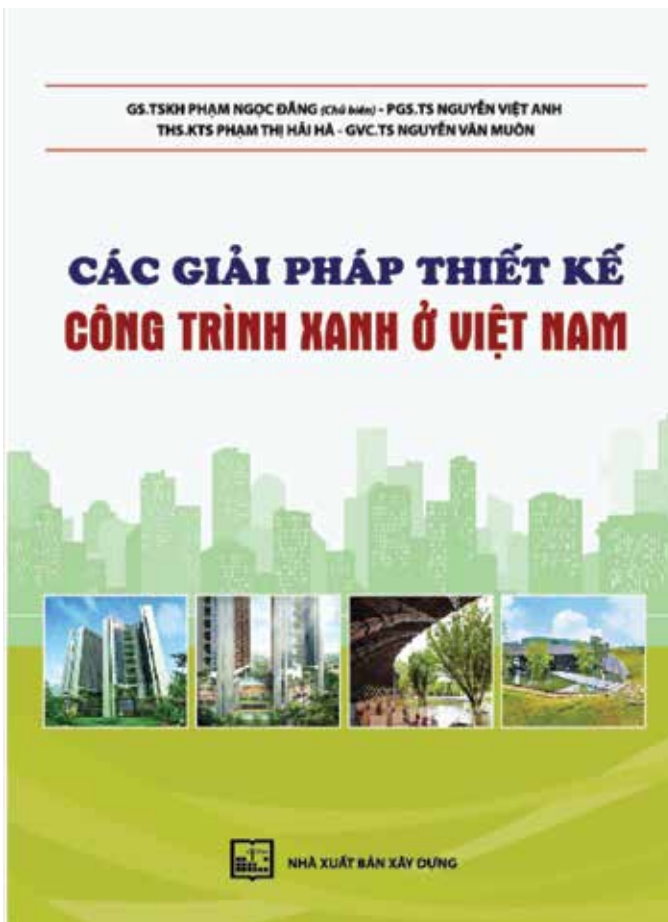
Trong đó, đối với Tòa nhà xanh, VPBank cấp vốn cho xây dựng và các khoản vay thế chấp hoặc tái cấp vốn cho các tòa nhà đáp ứng các tiêu chuẩn chứng nhận Công trình Xanh được công nhận: (i) EDGE, LEED (hạng Gold trở lên), BREEAM (hạng Excellent), DGNB (hạng Gold trở lên), GREEN STAR (từ hạng 5 trở lên), hoặc hệ thống chứng nhận công trình xanh nổi tiếng quốc tế tương đương do (các) Bên cho vay Khoản vay xanh (hay còn gọi là “Đối tác tài trợ xanh”) phê duyệt hoặc (ii) có chứng từ chứng minh tiết kiệm được 20% lượng năng lượng tiêu thụ so với mức cơ sở của các tòa nhà không được thiết kế theo phương án hiệu quả năng lượng).

Về mức lãi suất, một chủ đầu tư cho biết, qua trao đổi với một số ngân hàng cho thấy, mức lãi suất đối với công trình xanh khoảng 2-3%, cộng với khoảng 1% chi phí quản lý của ngân hàng thì lên tầm 4%/năm là rất hợp lý cho chủ đầu tư so với mức lãi suất đối với công trình xây dựng thông thường là 7-8%/năm.

Tuy nhiên, mặc dù chủ đầu tư công trình xanh đáp ứng tất cả các yêu cầu của ngân hàng thì vẫn nhận lại được sự thờ ơ, lãnh cảm của ngân hàng. Và, kết quả là sau nhiều năm triển khai thành công các dự án công trình xanh thì chủ đầu tư này vẫn không tiếp cận được bất kỳ nguồn vốn tín dụng xanh nào của các tổ chức tín dụng.

Thậm chí, có ngân hàng còn yêu cầu người dân cam kết khi mua sản phẩm nhà ở công trình xanh mặc dù chủ đầu tư đã cam kết đáp ứng yêu cầu của ngân hàng và việc phải làm sao đạt được chứng chỉ công trình xanh là trách nhiệm của chủ đầu tư và phụ thuộc vào chủ đầu tư, chứ không phụ thuộc của người mua nhà.

Một chủ đầu tư công trình xanh ở Hà Nội đặt ra nghi vấn: “Nguồn vốn ưu đãi tín dụng xanh mà các ngân hàng nhận được từ các tổ chức tài trợ quốc tế có chảy về sân trước/sân sau của ngân hàng hay chảy về đơn vị, ngành hàng xanh nào khác có lợi thế ưu tiên hơn không? Nhưng đối với chủ đầu tư là khách quan, mặc dù chúng tôi đáp ứng đủ các điều kiện của ngân hàng vẫn rất khó để tiếp cận”.

Tại Tuần lễ Công trình xanh Việt Nam năm 2020, một đại diện của Ngân hàng Nhà nước thừa nhận, hiện nay cơ cấu tín dụng xanh của hệ thống các tổ chức tín dụng có các lĩnh vực như: Nông nghiệp xanh, năng lượng tái tạo, năng lượng sạch..., chưa có dư nợ tín dụng đối với công trình xanh.

GIẢI PHÁP THỨC ĐẨY TÍN DỤNG XANH

Vậy, giải pháp trước mắt là gì để thúc đẩy phát triển các công trình xanh, công trình tiết kiệm năng lượng, để chủ đầu tư các công trình này tiếp cận được nguồn vốn tín dụng xanh từ các tổ chức tín dụng hay các tổ chức tài trợ tài chính trên thế giới thông qua các tổ chức tín dụng tại Việt Nam?

Theo một chuyên gia để xuất, Bộ Xây dựng nên có một định nghĩa rõ ràng về công trình xanh trong Luật Xây dựng và trước mắt chấp nhận một số bộ công cụ đang phổ biến trên thị trường Việt Nam, đưa cả tên gọi cụ thể của các bộ công cụ này vào trong Luật, Nghị định hay Thông tư hướng dẫn để các tổ chức tín dụng có căn cứ giải ngân tín dụng xanh. Đối với hệ thống các tổ chức tín dụng, trước khi có định nghĩa chính thức trong Luật Xây dựng, đã có một số ngân hàng như VPBank, OCB hay Việt A Bank chấp nhận một số bộ công cụ trên thị trường Việt Nam, cho nên các ngân hàng thương mại có nguồn vốn tín dụng xanh cũng nên chấp nhận các bộ công cụ đã có trên thị trường và chủ động xây dựng khung tín dụng xanh cho chính ngân hàng để chủ đầu tư công trình xanh dễ tiếp cận.❖